

**DOĞU
TÜRKiSTAN'DAN
HABERLER VE
YORUMLAR**

Sayı : I

**Doğu Türkistan
Dayanışma Derneği Yayını**

Yayın Numarası : 6
Haberler Serisi nu : 1

Dizgi :
Tur - Yay Ltd.

Baskı :
Kuşak Ofset

I. Baskı
Ekim 1998
İstanbul

Bu kitapçık Doğu Türkistan Vakfı Araştırma
Merkezi işbirliğinde hazırlanmıştır.

Her türlü yayım hakkı
Doğu Türkistan Dayanışma Derneğine aittir.
Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

Kitabımız ücretsiz olup, derneğimize
bağışta bulunabilirsiniz.

SUNUŞ

“Zulüm”, “aşağılama”, “hakkın gaspedilmesi”, “fikir, ibadet ve seyahat özgürlüklerinin kısıtlanması”, “yargısız infazlar” gibi insan hakları ihlalleri bütün yoğunluğu ve acımasızlığı ile Kızıl Çin işgalindeki Doğu Türkistan’da sürmektedir.

1949 yılından bu yana Kızıl Çin işgali altında bulunan Doğu Türkistan’da bugün bir “insanlık dramı” yaşanmaktadır. Bölgede yaşam mücadelesi veren 30 milyon Müslüman Türk “soykırım tehdidi” altındadır. Ana karnındaki bebeklere dahi “kota” bahane edilerek yaşama hakkının tanınmadığı bu bölgeye yerleştirilmekte olan planlı Çinli göçmen siyasetiyle bölge halkı azınlığa düşürülmek istenmekte ve “Çinlileştirme” politikası uygulanmaktadır.

Doğu Türkistan’daki Komünist Çin rejimi, sırf dini ve milli kimliklerinden dolayı tutuklanan insanları zorla çalıştırmakta ve onları “insanlık onuruna” yaraşmayacak bir muameleye tabi tutmaktadır.

Kendi ülkeleri ve gelecekleri için hak, hukuk ve özgürlük mücadelesi veren insanlar ise yargısız infaza tabi tutulmakta; ortaçağ vahşetini andırırcasına enselerine kurşun sıkılarak stadyumlarda idam edilmektedir.

Diğer yandan; kendi kültürlerini, örf ve adetlerini, inançlarını yaşayıp asimilasyona karşı direnen; Çin Anayasasında ve özerklik yasasında yazılı hakların uygulanmasını talep ederek baskı ve şiddete karşı mücadele veren insanlar ise işten atılmakta, evleri veya arazileri ellerinden alınmakta; velhasıl en tabii insani haklardan mahrum bırakılmaktadır.

En doğal bir hak olan “yaşam hakkı”nın dahi çok görüldüğü Doğu Türkistan’da her şeye rağmen komünist Çin rejimine karşı bir “insanlık mücadelesi” sergilenmektedir...

1997 Şubat ayında Gulca’da rejime karşı patlak veren “direniş hareketi” halen sürmektedir. Halkın direnişi karşısında Çin Devleti’nin acımasız tavrı ve terörist tutumu da sürmektedir...

Ne var ki, insan hakları ihlallerinin yoğun bir biçimde yaşandığı Doğu Türkistan’daki olaylar hakkında hızlı, düzenli, istikrarlı haber alma imkanından mahrumuz. Bağımsız TV, gazete ve haber ajanslarının hiç birisinin bir ofisi veya temsilcisinin olmadığı bu bölgedeki gelişmelerden haberdar olmak, kamuoyunu bilgilendirmek ihtiyacı ile hazırladığımız bu broşürü yayınlamaktaki amacımız; dünyanın neresinde olursa olsun, zalime karşı mazlumdan yana tavır almaya davet etmek yani insanları duyarlı olmaya çağırmaktır...

**Doğu Türkistan Dayanışma
Derneği Başkanlığı**

Xing dao Daily,
17 Ağustos 1998

“Rusya, Uygur Ayrılıkçıların Pekin’le Olan Diyalogunu Destekliyor”

Rusya, bölgede cereyan etmekte olan gerginlikten sonra Doğu Türkistan’daki tüm gelişmeleri çok yakından izlemeye başladı. Rusya, Uygur Ayrılıkçıları ile Pekin arasındaki diyalogu destekleyebilir.

Rusya medyasına atfen “Radio Moskova”nın verdiği habere göre, “Rusya, Doğu Türkistan’ın Orta Asya’da istikrarsız bir bölge olmasını arzulamıyor”, yine “Komşumuz olan bu bölgenin etkisiyle Orta Asya’da meydana gelebilecek gerginlik bizi endişeye sevkeder” gibi cümleler kullanılmış.

Gazete haberine göre, Rusya 3’e karşı kınama ve 2’yi destekleme politikası uygulamalı. Yani –“Uygurlar’ın ve diğer güçlerin terör eylemlerini kınama ve Çin Komünist Partisi ile yerel yönetimin insan haklarına karşı saldırılarını ve doğal kaynaklara yapılan tahribatları ve yerli günahsız halkların ekonomik ve siyasal haklarına yönelik kısıtlamaları kınayan Rusya diğer taraftan Çin yönetiminin bağımsızlık taraftarı olan Uygurlarla olabilecek diyalogu ve Doğu Türkistan halkının kendi ekonomilerini ve refahını yükseltmeleri için yapılacak yardımı destekleyecek bir politika uygulamalı.

Uygurlar'ın bağımsızlık faaliyetlerini desteklemek ve bu yolla bağımsızlık taraftarı olan Uygurlar'ın Pekin yönetimi ile olabilecek diyalogu desteklemek; sonuç itibariyle Uygurlar'ın davasını yeniden canlandırmak Rusya'nın uluslararası arenada icat ettiği yeni bir keşif olsa gerek.

Radyo Moskova; Rusya ile Doğu Türkistan'ın geçmişteki hassas ilişkileri sebebiyle, Doğu Türkistan hakkında nadir haberler vermekte idi. Dolayısıyla, bu husustaki Rusya'nın resmi tutumu asla yayınlanmıyordu. Bu defaki radyo yayınları aracılığıyla sergilenen Rus politikası, elbette Doğu Türkistan üzerindeki etkisini bir defa daha göstermeyi hedeflemektedir.”

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Çin gazetesinin Moskova Radyosu'nun Doğu Türkistan ile ilgili yayınladığı haberine atfen yayınladığı yukarıdaki yorumu, Çin Hükümeti'nin Doğu Türkistan davasının hangi sebeple olursa olsun uluslararası gündeme getirilmesinden oldukça rahatsız olduğunu açık bir şekilde göstermektedir.

Yıllardır Doğu Türkistan konusunda açık yorum yapmaktan kaçınan Moskova Radyosunun bu haberi, Rus Hükümetinin, kamuoyunun Doğu Türkistan'daki gelişmeleri yakından takip ettiğinin bir göstergesi olduğu gibi, Doğu Türkistan'ın ekonomik ve sosyal bakımdan kalkınmasını işaret eden Ruslar'ın bu görüşü sevindirici bir gelişmedir.

Rusya'nın Doğu Türkistan ile ilgilenmesinin, Çin hükümetinin bölgedeki Türklere yönelik baskılarını azaltacağı kanaatini taşımaktayız.

Rus Radyosunun da ifade ettiği gibi, eğer Rus Hükümeti desteklerse, Doğu Türkistan halkının milli çıkarlarını gözeten her türlü diyaloga da açık olduğumuzu ifade etmek isteriz.

AP (Pekin)

29 Ağustos 1998

“Polis Kuvvetleri Çin’in Kuzeybatısındaki Teröristlere Karşı Savaşa Geçti”

Resmi gazete haberlerine göre, Çin’in batısında meydana gelen terör saldırılarından sonra polisler bir grup şüpheliyi tutukladı ve devam edegelen sıcak çatışmayı durdurdu.

Bu çatışmalar, Çin yönetimine karşı savaş açan “ayrılıkçı Müslümanların” yoğun olarak yaşadığı Doğu Türkistan’ın Gulca vilayetinde meydana geldi.

Pekin’deki resmi gazetenin “Xinjiang Daily” (*Doğu Türkistan Günlük Gazetesi*) Gazetesinin 24 Ağustos tarihli nüshasına atfen verdiği habere göre; geçen seneden beri Gulca’da bu tür “terör(!)” eylemleri pek çok defa tekrarlanmış. Yine gazetenin verdiği bilgilere göre, polis 10 terör şebekesini tutuklamış, şüpheli görülen pek çok grubu yakalamış ve çok miktarda silah ve cephane ele geçirmiş.

Gazete, bu terör eyleminin nasıl bastırıldığına ait hiç ayrıntı vermemekle beraber, operasyon sırasında bazı polislerin öldüğünü ve yaralandığını yazıyor.

Gazetenin vermiş olduğu habere göre., geçen seneden beri İli (Gulca) Emniyet Müdürlüğü bünyesinde 33 yeni merkez kurulmuş ve 456 polis takviyesi yapılmış.

Çin ile Orta Asya (Batı Türkistan) arasında tampon bölgeolan Doğu Türkistan, 200 seneden beri Çin İmparatorluğu tarafından yönetilmektedir. Ve Doğu Türkistan'daki mühim etnik grup olan Uygurlar, Komünistlerin oraya yerleştiği 1949 öncesi bağımsız bir ülke olarak yaşamışlardı.

Buradaki hiç bastırılmayan "Ayrılıkçı Nostalji"; İran İslam Devriminden ve SSCB'nin dağılmasıyla uyanışa geçen bağımsız Orta Asya halklarının ortaya çıkmasıyla üstünlük kazanmaya başladı.

Çin ise; Kazakistan, Tajikistan ve Kırgızistan ile olan ilişkilerini güçlendirerek anti-Çin eylemlerine karşı onların desteğini alabilmenin hesabını yapmaktadır..."

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Association Press Ajansı'nın Çin gazetesine atfen yayınladığı yukarıdaki haberde geçen ve "terörist" olarak nitelendirilen faaliyetlerin terörizm ile alakası olmadığını vurgulamak gerekir. Bölgede terörist eylemler değil, bağımsızlık ve özgürlük mücadelesi verilmektedir. Ve bu mücadele de Çin Yönetimince terörist eylemlerce bastırılmaktadır.

Gazetenin ifade ettiği gibi Uygurlar bölgede bir etnik grup değil, aksine Doğu Türkistan'ın gerçek sahibi olan bir halktır.

Bölgede mevcut olan ve devam eden Çin karşıtı eylemlerin, gösterilerin ne şekilde bastırıldığı hakkında hiç bir ayrıntının verilmemiş olması, Çin Hükümeti'nin uyguladığı baskı ve terörün derecesini ortaya koymaktadır.

Zhong yang Agency

Pekin, 31 Ağustos 1998

“Doğu Türkistan’da Durum Hala Gergin”

“Qiao Shi, Ayrılıkçılara Karşı Daha Sert Mücadele İstedi”

Çin Komünist Partisi’nin üçüncü büyük adamı, Parti Merkez Güvenlik Sorumlusu, Politika, Polis ve Yasama organlarının başındaki isim olan Qiao Shi, yakında Doğu Türkistan’a sekiz günlük bir ziyaret gerçekleştirdi. Ziyareti sırasında Shi, yerli kuvvetlerden küçük sayıdaki ayrılıkçılara karşı çok sert olmalarını, hiç tereddüt etmeden mücadele etmelerini isteyerek talimat verdi.

Şinciang Radyosu’na göre Qiao Shi, Pekin’den Doğu Türkistan’ın başkenti Urumçi’ye gelerek 20-27 Ağustos arasında ziyarette bulundu ve Doğu Türkistan Komünist Partisi Başkanı Wang Le-quan beraberinde Urumçi, Şihenze, Sancı gibi şehirlerde hizmetleri denetledi.

Şinciang Radyosu’na göre, Wang Le-quan tarafından Doğu Türkistan’ın son durumu hakkında verilen brifing dinlendikten sonra Qiao Shi; “-etnik bütünlüğün en başta gelen önemli bir husus olduğunun altını çizdi.”

Verilen bilgilere, bölgedeki silahlı polis tümeni olası saldırılardan korunmak için ilk defa bir tank taburu ile takviye edildi. Bu polis tümeni yeni takviye güçlerle birlikte Urumçi'nin doğusunda, terör saldırılarından(!) korunmak amacıyla ateşli tatbikat yaptı. Yeni kurulan isyanı önleme taburu (acil bindirme ve bastırma gücü)'nin hedeflerin vurulması ve saldırılardan korunmak için ateşli eğitimleri sürdüreceği öğrenildi.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Çin Komünist Partisi'nin üçüncü önemli adamı olan Çiao Şı'nın sekiz günlük Doğu Türkistan ziyareti, bölgenin Çin için önemini bir kez daha gündeme getirmiştir.

Ayrıca Çiao Şı'nın "ayrılıkçı güçler" olarak kastedilen Uygur mücahitlerine karşı daha sert tedbirlerin alınmasını ifade eden talimatı, bölgedeki durumun hala çok vahim olduğunu göstermektedir.

Bunun dışında başkent Urumçi'deki silahlı polis kuvvetinin Tank Taburu'nca takviye edilmesi; bölgedeki Çin kuvvetlerinin halkın bağımsızlık mücadelesinin bastırılmasında aciz kaldığının bir göstergesidir.

Tank taburu ile takviye edilen Polis Kuvveti'nin yakın günlerde "terörist eylemler (!) bahane ederek Doğu Türkistan'da yeni kanlı eylemlere teşebbüs edeceğinden endişe duymaktayız.

Çiao Şı'nın ifade ettiği "etnik bütünlük" ile, Çinli olmayan Müslüman halkların Çin ırkı ile bütünleşmesi; yani asimilasyonları kastedilmektedir.

World Journal, Pekin, Çin
Zhong yang Daily, Taipei

Jiang Zemin : “Doğu Türkistan’daki Bağımsızlık Hareketlerini Ekonomik Gelişmelerle Yok Edeceğiz...”

Jiang Zemin geçen Temmuz ayında Doğu Türkistan’ın Kaşgar vilayetine yaptığı gezi sırasında ayrılıkçı güçlerin tamamıyla ortadan kaldırılması için yetkililere gizli olarak emir verdi.

Doğu Türkistan’daki Uygur Ayrılıkçı Güçlerini bastırmak, her zaman Pekin’in en önemli politikası olageldi.

Tayvan’da yayınlanan Zhong yang Daily gazetesinin haberine göre, Temmuz ayında bölgeye yaptığı ziyareti sırasında Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin, yuvarlak masa toplantısına katılan yetkililere, gittikçe güçlenmekte olan bölücülere karşı daha da katı olunması konusunda uyarılarda bulundu.

Tayvan kaynaklı habere göre, Çin polis kuvvetleri, Uygurlar’ın toplu olarak yaşadığı Kaşgar bölgesinde Doğu Türkistan’ın bağımsızlığı için mücadele etmekte olan bir terör grubunu ortaya çıkardı ve çoğu Afganistan’da eğitim görmüş olan 20’den fazla kişiyi ele geçirdi. Bu kişilerin gizli yapılan sorgulamasından sonra hemen idam cezası verilerek infaz edildikleri tahmin edilmektedir...

Aynı kaynak yine 1 Ekim 1996 tarihinde yani Çin'in milli bayramında Doğu Türkistan Bayrağı'nın Urumçi merkezindeki Kızıldağ tepesine, bağımsızlık taraftarları tarafından dikildiğini ve bu olaydan son derece rahatsız olan Çin polislerinin bu haberi alır-almaz hemen harekete geçerek bayrağı tepeden indirdiğini bildirdi. Ancak hala bu eylemin faili yakalanamadı.

Pekin'in Doğu Türkistan'daki hükümranlılığı istikrar gösteriyor gibi gözükmesine ve Çinli göçmen nüfusunun bölgede % 40'lara ulaşmış olmasına karşın; Müslüman Uygurlar, Çinlilerden tamamiyle farklı bir kültür ve inanca sahiptir. Dolayısıyla Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için mücadele etmekte olan milliyetçilerin büyük oranda etkisi mevcuttur. Bu etki özellikle Uygurlar'ın toplu olarak yaşadığı güney bölgelerinde daha çok belirgindir. Bu da Çin yönetimini kara kara düşündürmektedir. Bundan dolayı, Jiang Zemin, Temmuz ayındaki bölge gezisinde; işin sadece bağımsızlık yanlılarına karşı uygulanacak sert tedbirler olmadığını, bunun yanısıra ekonomik gelişmelerin de hızlandırılmasına ağırlık verilmesi gerektiğini benimsemiş görünüyor...

Pekin otoriteleri, siyasi alanda belli bir güce kavuşan "ayrılıkçılar"ın, bölge ekonomisinin kalkınmasıyla güç kaybedeceklerine inanmaktadırlar. Ve bu nedenle Merkezi Yönetim Doğu Türkistan'a yapılacak yatırımları hızlandırmak için çaba gösteriyor; özellikle Urumçi'deki yatırımlar hemen göze batıyor. Alt yapı için yapılan yatırımların hızı, insanı hayrete düşürecek boyutlarda olup, gökdelenler Urumçi'nin her yerinden yükselmiş vaziyette.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Çin Devlet Başkanı'nun sık sık Doğu Türkistan'ı ziyaret etmesi, bölgedeki Çin karşıtı eylemlerin artış gösterdiğini ortaya koymakla birlikte; bu bölgenin bir an evvel Çinlileştirilmesi çalışmalarının hızlandırılmasını amaçlamaktadır.

Çinli göçmenlerin çoğunlukta olduğu (% 80) başkent Urumçi'nin ortasındaki bir tepeye ay yıldızlı gökbayrağın dikilmesi, halkın artık Çinlilerden korkmadığının bir işareti olduğu gibi, halkın her şeye rağmen milli kimliklerine olan bağlılığını da göstermekte.

Çin Devlet Başkanı'nun bölgenin kalkınmasına yönelik çalışmaları, bölge halkı için değil, bölgeye yerleştirilen Çinli göçmenlerin ihtiyaçları içindir. Sürekli isyanların olduğu bu bölgeden Çinli göçmenlerin kaçmasını engellemek için bu yatırımların yapıldığını düşünmekteyiz. Uygurlar'ın toplu halde ve çoğunlukta olduğu yörelerde bir çivi dahi çakılmış değildir. Bu bölgenin bir çok yerinde elektrik ve alt yapı namına hiç bir şey yoktur.

Acaba Pekin yönetimi neden Urumçi'nin dışında, güney bölgesinde bir yatırım yapmamaktadır?.. Fabrikalarda, işyerlerinde çalışan işçi ve memur oranı içinde Uygurlar'ın, Kazaklar'ın oranı nedir acaba? Bu soruların cevabı Pekin yönetiminin bölgede çifte standart uyguladığını açıkca ortaya koyacaktır.

Bölge ekonomisinin kalkınmasıyla, bağımsızlık isteklerinin azalacağı görüşü ise, sadece bir varsayımdır, Çinlilerin düşü'nden ibarettir o kadar...

Doğu Türkistan halkı her şart ve zeminde özgür ve bağımsız yaşama mücadelesini sürdürmeye devam edecektir.

“Çin, Doğu Türkistan’da 13 Kişiyi İdam etti...”

Salı günü elimize ulaşan habere göre, Çin, kuzeybatı Doğu Türkistan’da 13 kişiyi idam etti.

“Xinjiang” Gazetesinin haberine göre Urumçi Orta Mahkemesi 13 kişi hakkında, adam öldürmek, silahlı soygun yapmak gibi suçlarla idam cezası verdi.

Gazeteye göre infaz uygulaması, cezanın verildiği günün öğle sonrası acilen yapıldı. Mahkeme üyesinin (adını açıklamadı), “-bu tür idam cezalarının suçlulara karşı çetin mücadele ilkelerinin önemli bir parçası olduğunu” söylemesi de aynı gazetede yer alan bir önemli noktadır.

Gazete haberinde, mahkeme üyesinin beyanları şöyle devam ediyor: “Biz her türlü suçlulara karşı en çetin darbeyi indirmeyi sonsuza kadar devam ettireceğiz...”

Geçen sene Af Örgütü tahminine göre 1996 yılı içinde günde ortalama 17 kişi idam cezasıyla öldürülmüş. Çin’deki idam cezaları mahkumların ensesine sıkılan tek kurşunla veya ender olarak yapılan enjektörlerle infaz ediliyor.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Yoruma hacet olduğunu sanmıyoruz. İdam edilenlere yönelik suçlamaların da bir düzenden ibaret olduğunu düşünüyoruz.

Zhong yang Ribao Gazetesi, Tayvan
2 Eylül 1998

“Çin Komünist Partisi Devlet Güvenlik Konseyi Yeni Kararlar Aldı”

“Bilgisayar ve İnternet” de Kafese Alınıyor...”

Çin Güvenlik Bakanlığı'nın üst düzey yetkilileri yakında gizli bir toplantı yaparak dış ülkelerdeki düşman güçlere karşı gözetim ve savunma ile ilgili çare ve tedbirleri yeniden gözden geçirdi.

Çinli yetkililerce çok önemli olarak nitelenen bu toplantıda, bazı bilgisayar uzmanları ile internet abonelerini yeniden teşkilatlandırarak dış ülkelerdeki internet sayfalarının Çin'de izlenmesini teknik olarak engellemek için bir dizi tedbirler alındığı söyleniyor.

Toplantıda dış ülkelerdeki bölücü örgütlerin Kızıl Çin iktidarını devirmek için yaptıkları hareketler konusunda değerlendirmeler yapılarak önemli kararlar alındı.

Gizli Toplantıda Alınan Kararlar şunlar:

1- Devlet içi ve dışındaki bölücü örgütlere karşı mücadeleyi güçlendirmek gerekir. Özellikle Doğu Türkistan sınırları içerisinde ve Türkiye'deki Doğu Türkistan teşkilatlarının bölücü eylemlerine karşı “sert darbeler” indirilmeli, bunlara hiç bir şekilde müsamaha gösterilmemelidir

2-Dış ülkelerdeki düşman güçlere karşı gözetim ve kontrol artırılmalı ve etkin korunma önlemleri alınmalıdır. Özellikle Çin Demokratik Halk Partisi'nin "fikir" olarak ülkeye girmesi önlenmelidir.

3-Ülke içindeki rejim karşıtı güçlere olan gözetim artırılmalıdır.

4-Sınır güvenliği tam olarak sağlanmalı, şüpheli şahısların ülkeye girmelerine engel olunmalıdır.

5-İnternet sayfalarının kontrol altına alınması, özellikle düşman güçlerin internet'teki sayfalarının okunması engellenmelidir.

Çin Komünist Partisi, İnternet'i kontrol altında tutmak için yakında bir "talimatname" yayınladı. Buna göre; internet polislerinin sayısı artırılmalı, internet aboneleri çok sıkı bir şekilde kontrol edilmeli, internet aboneleri sorgulanmalı, internetçilerin dış ülkelerle ilişki kurmaları önlenmeli, bu konuda her türlü tedbir (araştırma, takip vb.) alınmalıdır.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Masum insanları tutuklamaktan, insanları işgal altında tutmaktan zevk alan Çin yönetimi şimdi de 21. Asrın bir gereği olan "İnternet"i kafes altına almak istemesi, Çin'deki baskı rejiminin boyutlarını göstermesi bakımından önemlidir. Ayrıca Çin yönetiminin hür dünyadaki internet sayfalarından bile korkması onun acizliğine bir işarettir. Türkiye'deki bölücü örgütlere sert darbeler indirilmeli diyerek Çin yönetimi legal çalışan bizleri de açık bir şekilde tehdit etmekle, kendisinin terörist eyilimini de göstermiştir.

Konferans, Urumçi, Doğu Türkistan.

13 - 18 Eylül 1998

“Orta Asya’nın Kalkınmasının Stratejik Önemi”

13-18 Eylül 1998 tarihlerinde Doğu Türkistan’ın başkenti Urumçi şehrinde “*Orta Asya Kalkınmasının Stratejik Önemi*” konulu bir sempozyum düzenlendi.

25 ülkeden 150’den fazla katılımcının iştirak ettiği “*Xinjiang Ekoloji ve Jeografi Enstitüsü*” tarafından organize edilen konferansta; bölgedeki ekolojik dengelerin küresel ekosisteme olan etkileri tartışıldı. Konferansın neticesinde Orta Asya’daki kuru ve yarı kurak kıt’a topraklarının büyük tahribata uğradığı ve şu an itibarıyla çölleşme sürecine girmiş olduğu vurgulandı. Katılımcılar çevresel, sosyal ve ekonomik alandaki bu çöküntünün nasıl durdurulabileceği konusunda düşüncelerini açıkladılar.

Urumçi’deki World Plaza Hotel’de gerçekleştirilen konferansın sponsorluğunu İsveç, Alman hükümetleri ve Ford Vakfı yaptı.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

İlki 1994 yılında Moğolistan'da düzenlenen bu konferansın ikincisinin Çin'de özellikle işgal altındaki Doğu Türkistan bölgesinde düzenlenmiş olması sevindirici bir gelişmedir.

Her ne kadar konferansa katılanlar ekolojik dengelerin bozulması ile ilgili olarak direkt Çin yönetimini suçlayamamış olsalar bile, toprağın tahribata uğramasının en büyük sorumlularından birisi de şüphesiz Çinli yöneticilerdir. Çünkü bu bölgede yapılan nükleer denemeler, tüm Orta Asya (Türkistan) topraklarını olumsuz etkilemektedir.

Doğu Türkistan'ın güneydoğusunda Lopnor bölgesindeki "Nükleer Deneme Merkezi"nde yapılan kontrolsüz denemeler ekolojik dengeyi alt üst etmiştir.

Daha özgür bir ortamda yapılacak toplantılarda bu gerçekler elbette dile getirilecektir.

Toplantıda sunulan tebliğler elimize ulaştığında daha tafsilatlı bilgi verebileceğiz.

Konferans, New York, ABD.

3 Ekim 1998

ABD'de Çin'deki Özerk Bölgeler konulu Konferans

ABD Newyork şehrinde faaliyet gösteren Colombia Üniversitesi bir önemli faaliyete daha imza attı. 3 Ekim tarihinde Newyork'da Tibet, iç Moğolistan, Tayvan ve Doğu Türkistan konularının tartışılacağı bir konferans düzenledi. Üniversitenin konferans ile ilgili yayınladığı basın açıklamasında şunlar ifade ediliyor:

"-Küresel olarak soğuk savaşın sona ermesinin ardından etnik grup halklarının "milli" olarak temsil edilebilmesi, gün geçtikçe sıcak tartışmaların odağı haline gelmektedir. Etnik çatışmalar artık ideolojik ve siyasi çatışmaların yerini almaktadır. Ve tabii olarak milliyetçilik ideolojisinin gelişmesi kaçınılmaz olarak dünya gündemindeki yerini almış durumdadır.

Çin'de cereyan etmekte olan insan hakları, self-determinasyon ve dini özgürlük gibi konular, Çin yönetimine olan ilgi alanımızın odağı olmaya devam ediyor.

Geçen seneler zarfında Uygur bölgesinde patlak veren silahlı kanlı eylemler, Çin'deki Uygurlar'ın etnik bağımsızlık mücadelesini gündemin üst sırasına yerleştirdi. Suçsuz Uygurlar, kendi hürriyetleri ve bağımsızlıkları için, hiç tereddütsüz kendi hayatlarını feda etmeye başladılar."

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Bütün bunları konu alan "Doğu Türkistan, iç Moğolistan, Tibet ve Tayvan" bölgelerinin sorunlarını içeren uluslararası konferansta, bu sözde özerk bölgelerdeki etnik ve kültürel gelişmeler enine boyuna incelendi. Bağımsızlık konusu müzakere edildi. Bu bölgelerin geçmişi ve geleceği tartışıldı.

Bu tür konferansların sık sık düzenlenmesinde fayda var. Bilhassa Amerika kamuoyunun bu konuya gösterdiği alaka sevindiricidir. Bu tür siyasi konuların ilmi bir atmosferde, diyalog ortamında görüşülmesi, sağlıklı kararlar alınmasına yol açacaktır.

Colombia Üniv. Tarafından 3 Ekim günü düzenlenen Konferansla ilgili geniş bilgiler ikinci broşürde sunulacaktır.

Kurultay, Giresun, Türkiye.
4-10 Temmuz 1998

Aydınlar Ocakları Büyük Şûrası Sonuç Bildirisi: “Doğu Türkistan Davası Desteklenmeli”

4-10 Temmuz 1998 tarihlerinde Türkiye'nin Giresun şehrinde “Aydınlar Ocakları Büyük Şûrası” adı altında düzenlenen kurultay'da; “2000.li Yıllarda Türk Dünyasının Meseleleri” ve “2000.li Yıllarda Türkiye'nin Meseleleri” konuları tartışılmış ve önemli kararlar alınmıştır.

Kurultay sonrası yayınlanarak kamuoyunun bilgisine sunulan Kurultay Sonuç Bildirisinde; Türk Dünyasının sorunlarına yer verildiği gibi, Doğu Türkistan konusunda aşağıdaki kararlar alındı:

---Nüfus yoğunluğu az olan Doğu Türkistan vs. gibi bölgelerde nüfus artışı teşvik edilmeli

---Bağımsızlık yolunda ciddi adımlar atan Doğu Türkistan vs. gibi özerk Türk Toplulukları her yönden desteklenmelidir.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Doğu Türkistan Davası, herşeyden önce elbette Türk'ün milli meselesidir. Bunun için de bu tür toplantılarda mağdur ve mazlum davalarımızın her zaman desteklenmesi, oralarda mücadele veren kardeşlerimize moral oluşturacaktır.

TBMM Önergesi, Ankara.
4 Eylül 1998

Doğu Türkistan Hakkında Mecliste Soru Önergesi

CHP İçel milletvekili Fikri Sağlar; devlet içerisine sızan yasadışı suç örgütlerinin Azerbaycan, Çeçenistan, Afganistan, Uygur Özerk Bölgesi ve Kuzey Irak'ta birçok faaliyette bulunduğu iddialarını hatırlatarak TBMM Başkanlığı'na bir soru önergesi sundu.

Milletvekili Sağlar, aşağıdaki soruların cevaplandırılmasını istedi:

–Kaşif Kozinoğlu'nun, Çin'in Şincan-Uygur Bölgesi'nde faaliyet yürüttüğü iddiası doğru ise bu faaliyetler devletin herhangi bir kurumunun bilgisi dahilinde midir? Bu faaliyetlerin ve varsa görevlendirmenin amaç ve niteliği nedir?

–Yavuz Ataç'ın Çin'de görevlendirilmesi ile Kaşif Kozinoğlu'nun aynı bölgede faaliyet yürüttüğü iddiası bir tesadüf müdür?

–Yavuz Ataç'a, Şincan-Uygur Bölgesi'nde herhangi bir görev verilmiş midir?

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Sayın Sağlar'ın hassasiyetine saygımız sonsuzdur. Ancak Şincan-Uygur Bölgesi yerine "Doğu Türkistan" adını kullanmasını beklerdik.

Impact International Dergisi.

June 1998, sh.98

Türkistan'da Çin Oyunu

“Uygurlar Oynanmakta Olan Oyunu Bozuyor mu?”

Impact International Dergisi'nde “Uighurs Spoiling the game” (Uygurlar Oynanmakta Olan Oyunu Bozuyor mu?) başlıklı bir yorum-makale yayınlandı.

Orta Asya (Türkistan)'daki kardeş Cumhuriyetler'in Rus boyunduruğundan kurtularak uluslararası arenalarda birer bağımsız ülke statüsünde tanınmalarının, Doğu Türkistan'daki Türkçe konuşan Uygur tarafından imrenerek izlenildiğini kaydeden dergi, “inatçı Uygurlar'ın, eski Sovyetler Birliği'ndeki komşularıyla Çin arasında filizlenmekte olan yakın işbirliğinin bozulması yönünde tehdit oluşturduğunu” ifade ediyor.

“Müslüman Uygurlar'ın vermiş oldukları bağımsızlık ve özgürlük mücadelelerini önlemek için Pekin ve Orta Asya'daki adı geçen Cumhuriyetler'in başkentlerinde çılgınca siyasi oyunlar oynanmaktadır” diyen Impact Dergisi; bu kardeş Cumhuriyetlerde yaşayan Uygurlar'ın da uyumadıklarını ifade ederek zaman zaman Çin aleyhtarı protesto gösterilerinde bulduklarını, Kazakistan kamuoyunun da Uygurlar'ın bu mücadelesine destek olduğunu örneklerle kaydediyor.

Türk Dünyası Günleri, Kastamonu.
23-25 Ağustos 1998

Kastamonu'da Doğu Türkistan Rüzgarı

Kastamonu Belediye Başkanlığı tarafından düzenlenen "II. Türk Dünyası Günleri"nde Kastamonu halkına üç gün boyunca Doğu Türkistan'ın kültürü, müziği ve bugünkü durumu tanıtıldı. Doğu Türkistan'ın müzik ve folklorundan örneklerin sergilendiği etkinliklerde Hamit GÖKTÜRK ve İsmail CENGİZ, Doğu Türkistan'ın bugünkü durumu ile ilgili konuşma yaptılar.

Bitirme Tezi, Trabzon
Eylül 1998

Doğu Türkistan Hakkında Yeni Bir Tez Çalışması Yayınlandı

Karadeniz Teknik Üniv. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisi Hüseyin Çakmak "*Uluslararası İlişkiler Açısından Doğu Türkistan ve Türk Dünyası*" adlı bir bitirme tezi yayınladı. Tez'in danışmanlığını Doç.Dr. Hayati Aktaş yaptı. Tez, 87 sayfadan ibaret olup, tez için 32 kitap ve 40 makale taranmış.

Vijdan Avazı Gazetesi, Bişkek.

31.08.1998

Zulme Karşı Başkaldırı Sürüyor

Doğu Türkistan'ın Kaşgar şehrinde 10 Ağustos günü mücahitlere işkence yaptığı belirlenen sekiz Çin polisi öldürüldü.

Yine Ağustos ayı içerisinde Mücahitlerimiz Hoten vilayetinin Guma ilçesinde Çin Silahlı Kuvvetleri'ne ait silah deposuna baskın yaparak, kan kusan silahları gaspetmişlerdir.

Doğu Türkistan'ın güneyindeki Kargalık ilçesinde bir grup mücahidin Çin Silahlı Kuvvetlerine ait binalara silahlı saldırıda buldukları öğrenilmiştir.

Yarkent Şehrinde 3 Uygur Genci Slogan Yazdıkları İçin İdam Edildi

Yarkent şehri Halk Mahkemesi'nin 21 Haziran 1998 günü yaşları 20-23 arasında değişen üç Uygur gencinin idam cezasına çarptırıldığı öğrenilmiştir. Siyasi düşüncelerinden dolayı üç masum Uygur gencinin cezaları o gün idam edilmiş olup, gençlerin cenaze namazının büyük bir gösteriye dönüştüğü haber alınmıştır. Cenaze konvoyu Çin silahlı kuvvetlerince kuşatılmış ve cenaze törenine katılanların hepsi gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınanlardan yaşları 13 ila 25 arasında değişen 400 genç tutuklanarak cezaevine konulmuştur.

İdam edilen üç Uygur gencinin işgalci Çin yönetiminin zulüm ve baskılarına karşı duvarlara slogan yazdıkları bildirilmiştir.

Doğu Türkistan'da Sıkıyönetim Devam Etmekte

Doğu Türkistan'ın güneyindeki Hoten vilayetinde Çin İşgal Kuvvetleri Komutanlığı Karargâhı'nın bombalanması sonucunda bir çok Çin askerinin öldüğü ve yaralandığı haber alındı.

Bombalama olayından sonra, paniğe kapılan işgalçi güçler, bölgede sıkıyönetim ilan ederek, olağanüstü tedbirler almaya başladı. Bir köyden diğer bir köye gitmek dahi izne tabi tutulduğu öğrenildi.

Bu arada Çin İşgalci Yönetimine hizmet eden Türk asıllı polislerin de halk tarafından çeşitli şekillerde ihanet ettikleri gerekçesiyle cezalandırıldıkları belirtilmekte.

HABERLERLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Bölgeden gelen yukarıdaki üç haber, Doğu Türkistan halkının zulme boyun eğmediğinin bir göstergesidir.

Merkezi Tayvan'da bulunan "Çin İnsan Hakları Enformasyon Merkezi" bu haberler üzerine "Doğu Türkistan'daki ayrılıkçı güçler günden güne güçlenmektedir" ifadesini kullanmıştır.

Bizler asla "ayrılıkçı güçler" olmadığımız gibi "terörist" de değiliz. Çin'in toprak bütünlüğüne parçalamaya yönelik bir girişimimiz söz konusu değildir. Yapılan, nefsi müdafaadan ibarettir. Yapılan, haksız yere işgal edilmiş olan toprakların geri alınma savaşıdır. Eğer bölgedeki insanların dini ve milli kimliklerine baskı yapılmazsa belki de bu olaylar olmayacak, barış masasında soruna çözüm arama yoluna gidilecekti. İşgal devam ettiği müddetçe halkın milli tepkisinin sürmesi de normal karşılanmalıdır.

Etkinlikler, İstanbul.
Temmuz-Ağustos 1998

“Üç Ependileri Anma Toplantısı” Düzenlendi

Doğu Türkistan Vakfı tarafından Ağustos ayı içerisinde “Üç Ependileri Anma Toplantısı”nda İsa Alptekin, Mesut Sabri Baykuzu ve Mehmet Emin Buğra'nın mücadele hayatları anlatıldı.

Doğu Türkistan Kültür Merkezi Açıldı

Doğu Türkistan Vakfı bünyesinde kurulan Doğu Türkistan Kültür Merkezi'nin Damat İbrahim Paşa Medresesi'nde açılışı yapıldı. Açılıшта Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Hatay Milletvekili Dr. Mehmet Silay birer konuşma yaptılar. Açılış dolayısıyla Doğu Türkistan Vakfı tarafından Prof. Yalçıntaş'a, Dr. Mehmet Silay'a, Prof. Turan Yazgan'a, Prof. Abdulkadir Donuk'a, Prof. Mehmet Saray'a, Türkiye Gazetesi sahibi Dr. Enver Ören'e ve işadamı Abdurrahman Özgül'e birer “teşekkür plaketi” takdim edildi.

Türk Dünyası Şehitlerini Anma Toplantısı

Avrasya Türk Dernekleri Federasyonu tarafından D.Türkistan Merkezi'nde, Türk Dünyası Şehitleri için Mevlid-i Şerif okutuldu ve düzenlenen panelde Türk Dünyasının Şehitleri anıldı. Ayrıca hafta dolayısıyla Türk Dünyası Şehitler Sergisi açıldı.

Doğu Türkistan, Çin İçin Tehlikeli Bölge

Çin Güvenlik makamlarının yakında hazırladığı ve Pekin'e yolladığı bir raporda; Doğu Türkistan'daki bağımsızlık taraftarı güçlerin Çin'in siyasi istikrarını büyük ölçüde tehdit ettiğini bildiriliyor. Raporda, bu güçlerin kendi gayelerine ulaşmak için terörü kullandıkları, Müslüman ülkelerden bu bölgeye büyük miktarda silah nakledildiği bütün ayrıntıları ile yer almakta. Ayrıca raporda Tibet'in dini lideri *Dalai Lama*'nın ikinci tehlike olduğu, üçüncü tehlike olarak da işlerine son verilen "işçiler" olduğu vurgulanıyor.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

1996 yılı başından bu yana Pekin'in en önemli gündem maddesini Doğu Türkistan oluşturuyor. Yalnızca Doğu Türkistan bölgesindeki gelişmelerle ilgili birbiri ardınca alınan gizli kararlar ve yapılan toplantıların sıklığı, Doğu Türkistan halkının Pekin yönetimini istemediğini açıkça göstermekte.

Guma'da Tutuklamalar Devam Etmekte

Ağustos ayının sonlarında Gulca şehri merkezine bağlı Kipekyüzü Köyünde oturan bir Uygur ailenin evinin önünde inşaat için kullanılan taş yığınının altından 2 adet silah bulunduğu gerekçesiyle, ailenin fertleri tutuklanmıştır.

Urumçi Şehri Çinli Göçmenlerle Doldu

20 Eylül 1998 tarihine kadar Çin'in su afetine maruz kalan bölgelerde evsiz kalan yüzbinlerce Çinli, Doğu Türkistan'a göçmen olarak getirilerek yerleştirildi.

Doğu Türkistan'ın başkenti Urumçi sokaklarını dolduran "*Sel Felaketine Maruz Kalan Aile*" belgeli Çinli göçmenler; otel, motel, pansiyon vb. tüm konaklama yerlerini tamamen doldurmuş olup aç ve parasız kalan binlerce Çinli göçmen ise Urumçi sokaklarında gecelemetedir. Gazete haberine göre; Güvenlik güçlerinin hiç bir müdahalede bulunmadığı bu göçmenler, Urumçi şehrinin asayiş ve güvenliğini ciddi biçimde tehdit etmektedir.

HABER İLE İLGİLİ YORUMUMUZ

Doğu Türkistan'daki hoşnutsuzluğun temelindeki nedenlerden birisi de "*Çinli göçmenler sorunu*"dur. Çünkü bu normal bir göç işlemi olmayıp, Türkler'in asimilasyonunu hedefleyen sinsi bir plandır. Hongkong Gazetesi'nin de itiraf ettiği gibi, bu zoraki göçmenler, Doğu Türkistan'ın asayiş ve güvenliğini ciddi biçimde tehdit etmektedir. Huzursuzluğun kaynağını teşkil etmektedir. Çünkü bu göçmenler nedeniyle, Doğu Türkistan'ın sahibi olan Türk halkı evinden, arazisinden, tarlasından olmakta, verimli arazilere, fabrikalara bu göçmenler yerleştirilmekte, Türkler ise işlerinden atılmaktadır.

Türkiye Gazetesi'nde İki Makale

Türkiye Gazetesi yazarı üstad Necati Özfatura Bey'in Doğu Türkistan ile ilgili iki makalesi yayınlandı. 7 Temmuz tarihli birinci makalenin adı "Doğu Türkistan'da İnsan Hakları İhlalleri". 16 Temmuz tarihli ikinci makale ise "Türkler'in Anayurdu Doğu Türkistan" adını taşıyor.

"Harmaymız Asla"

Kazak Türkleri Vakfı'nın kültürel faaliyetleri sürüyor. İstanbul FKM Salonu'nda düzenlenen folklor gecesinde, Doğu Türkistan Türkleri'nin kurtuluşu için yapılan mücadeleyi temsil eden "Harmaymız Asla-Yılmayız Asla" oyunu salonda bulunanları duygulandırdı.

"Şehitler Seceresi" Kitabı Yayınlandı

Araştırmacı Abdulhekim İltebir'in "Şehitler Seceresi" adlı kitabı yayınlandı. Doğu Türkistan Dayanışma Derneği'nce Uygur Türkçesinde yayınlanan kitapta, Doğu Türkistan'da Çin'e karşı mücadele eden kalem ve kılıç mücahitlerinin hayatları anlatılmakta.

"Gökbayrak Dergisi"nin Yeni Sayısı Çıktı

Kayseri'de Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği'nce yayınlanan "Gökbayrak" Dergisi'nin 28. Sayısı çıktı.. Derginin kapak konusu; Orhun Abideleri...

Dergi Yayını,
İstanbul

Doğu Türkistan'ın Sesi Dergisi Yayınını Sürdürüyor

Doğu Türkistan Vakfı tarafından üç ayda bir yayınlanan "Doğu Türkistan'ın Sesi" Dergisi'nin 54. Ve 55. Sayıları yayınlandı.

54. Sayıda; Prof. Abdulkadir Donuk'un "Türk Kültürünün Çin Kültürüne Tesiri Meselesi", Yrd. Doç. Dr. Cengiz Alyılmaz'ın "Doğu Türkistan", Arşt. Görevlisi Ahmet Toksoy'un "Hun, Göktürk ve Uygurlar Devrinde Doğu Türkistan", Hacı Yakub Anat'ın "Doğu Türkistan mı, Uyguristan mı?", M. Rıza Bekin'in "Doğu Türkistan'ın Problemleri" başlıklı yazıları yer alıyor.

55. Sayıda ise; M. Rıza Bekin'in "Doğu Türkistan Gerçeği", İsmail Cengiz'in "Doğu Türkistan'ın Yeraltı Tabii Zenginlikleri ve Stratejik Konumu", Mehmet Akif Okur'un "M.Çin döneminde Çin'in Azınlıklar Politikası ve Doğu Türkistan" ve Mümin Serbest'in "Doğu Türkistan'da İslamiyet ve Türkler" başlıklı makaleleri yer alıyor.

Derginin yıllık abone ücreti : 3.000.000. TL. olup, abone olan her okura 3 milyon lira değerindeki İsa Yusuf Alptekin'in Hatıratı hediye ediliyor.

Kitap Yayını, İstanbul.
Ekim 1998

Doğu Türkistan Tarihi Kitabı Yayınlandı

Doğu Türkistan Vakfı Araştırma Merkezi tarafından yeni bir kitap yayınlandı. Prof. Dr. Mehmet Saray tarafından hazırlanan "Doğu Türkistan Türkleri Tarihi" adlı kitap, 384 sayfadan ibaret olup, Türk tarihinin başlangıcından 1878 yılına kadar bölgede meydana gelen olayları belgeleriyle birlikte anlatıyor.

DOĞU TÜRKİSTAN TÜRKLERİ TARİHİ

(Başlangıçtan 1878'e Kadar)

Cilt: I

Prof. Dr. Mehmet SARAY

Fiyatı : 2.000.000 TL.

Öğretmen ve Öğrenciye :1.000.000 TL.

Posta Ödemeli Olarak Gönderilir.

İsteme Adresi :

Dede Efendi Cad. No: 4

Doğu Türkistan Kültür Merkezi

Şehzadebaşı-İstanbul Tel: 0212.526 35 76

شەرقىي تۈركىستان

خەۋەرلىرى ۋە باھا

